

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reintje De Vos

Hendrik <Van Alkmaar>

Haarlem, 1826

Reintje slaagt in zijne wenschen, en de Koning schenkt hem genade.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62132)

REINTJE *slaagt in zijne wenschen, en de Koning schenkt hem genade.*

De Koning zeide: „REINAART! Ik heb uwe woorden wel gehoord, maar ik moet u zeggen, dat indien uw vader hier zoo in eere heeft gestaan en zoo veel goeds heeft bedreven, hetzelfde dan reeds lang moet geleden zijn. Nimmer heb ik er iets van vernomen; van uw bedrijf vernam ik veel, en hoe dikwijls komt gij in het spel. Behaalt men u hierin ten onregte! Dit alles liep meest ten kwade; mogt ik ook maar iets goeds van u hooren! dit gebeurt zelden.”

„Heer! sprak de vos: ik antwoord op hetgeen mij aangaat. Ik heb aan u zelven wel goed gedaan; ik zeg dit niet, tot verwijt, want ik weet, dat men ten allen tijde voor u doen moet, wat men kan. Heugt het u niet, hoe het eens gebeurde, dat Heer IZEGRIM en ik een zwijn gevangen hadden. Toen het schreeuwde beten wij het dood. Gij kwaamt bij ons en klaagdet ons uwen honger. Gij zeidet: mijne vrouw moet ook hierom achterblijven; hadden wij spijs, dan zou het beter worden. Deelt ons iets mede van uwen voorraad. — IZEGRIM zeide wel: ja, doch zoo, dat men het naauwelijks hooren konde; maar ik zeide luide: Het is u van harte gegund, al waren er ook meer zwijnen. Wie, dunkt u, zal de buit verdeelen?”

Men ik sprak: here, it is ju wol gegand!
 Ja, weren der swine ök fele.
 Wene dunket ju, de uns dit dele?
 Dat fhal de wulv, so spreke ji do.
 Desses was Ifegrim fere fro.
 He delede do na finer ölden fede,
 Men där en was nigt fél fhämede mede.
 Ein ferdel gav he ju, dat ander juwer frouwen,
 De ander hälvte begunde he to kouwen,
 He at fo girigen utermaten;
 Men de oren mid den näsegaten,
 Unde halv de lunge dit gav he mi,
 Dat ander behêld he al, dit fege ji.
 Sus togede he sine eddelheid, fo ji weten,
 Dog do ji juwe del hadden upgegeten,
 Dit wêt ik wol, ji weren nog nigt sad,
 Dit fag de wulv wol, men he at,
 Unde bôd ju nigt nog klên nog grôt,
 Do krêg he fan ju einen ftôt.
 Fan juwen poten twifhen de oren,
 So dat öm dat fel moſte fhoren.
 He blodde unde krêg grote bulen,
 Unde lep wäg mid grötene huten.
 Ji repen öme na: kum wedder hër,
 Unde fhame di jo ein ander tyd mër;
 Is it, dat du di ök nigt en fhameſt,
 Unde mid deme delende dat anders rameſt,
 So wil ik di anders wilkomen heten.
 Ga haſtigen, hale uns mër to äten!
 Do ſprak ik: here, gebede ji dat,
 So ga ik mid öm, ik wêt wol wat.
 Here, ji ſpröken: ja, ga mid öm!

Do

Gij zeidet: dit moet de wolf doen. — Hier over was IZGRIM verheugd. Hij deelde naar oud gebruik, en wel zonder zich te schamen. Hij gaf een vierde aan u, een vierde aan uwe gemalin, en hij begon ten eerste met de andere helft, welke hij gulzig verflond. De ooren en de neus met de helft der longen gaf hij aan mij; het overige behield hij geheel voor zichzelve. Zoo be- toonde hij zijne edelmoedigheid, zoo als gij weet. Toen gij uw deel hadt bekloven, hadt gij nog uwe bekomst niet; dit zag de wolf, maar hij bleef voort eten. Hij bood u geen stukje aan, en hij kreeg derhalve een ergen tik tusfchen de ooren, zoo dat hij bloedde en groote builen kreeg. Hij liep erg huilende weg. Gij riept hem na: Komt gij hier terug, pas dan beter op, ten einde gij dan op nieuw iets deelende, u niet zult behoeven te schamen; anders zal ik u welkom heeten. Loop spoedig en bezorg ons meer. Ik hernam: Gebiedt gij het Heer, dan ga ik met hem. Ik weet wel eenigen voorraad, en gij gaaft uwe toestemming. IZGRIM hield zich alsof hij ongesteld ware; hij bloedde en jankte en hield niet op van huilen; wij gingen echter op de jagt en vonden een vet kalf. Gij lachtet, toen wij het bragten, en zeidet tot mijn lof, dat ik ter goeder tijd was uitgezonden.

Do bald fik Ifegrim fêr unbekwêm;
 He blodde, he jankede, he konde fele klagen.
 Sus ginge wi egt tofamende jagen.
 Ein fât kalv fengen wi, dat ji wol mogten;
 Do laghede ji fêr, alfe wi dat brogten.
 Ji sprôken do, unde loveden mi grôt,
 Ik were gûd útgefând tor nôd.
 Ji sprôken, ik fholde delen dat kalv.
 Ik sprak: here, it is juwe rede halv,
 De ander hâlvte der koninginnen.
 So wat dânnen is dâr enbinnen,
 Dat hârte, de lever mid der lungen,
 Dit dêl horet to juwen jungen.
 Mi horet tô de fêr fôte,
 Und Ifegrim dat hœved, wente dat is fôte.
 Alfe ji dit hœrden, sprôke ji do:
 Reinke, we lârde di deden also,
 So regt hœvehliken? latet mi forftân!
 Ik sprak: here, dat hâyt gedân
 Desse, dême so rôd is de kop,
 Unde dême so blodig is de top.
 Wente hûden, do Ifegrim deledede dat fârken,
 Darby begunde ik do to mârken,
 Unde lârde do den regten fin,
 Wo men like fhal delen kalv efte fwyn.
 Sus krêg Ifegrim, de girige dwas,
 Shaden unde fhande for finen fras,
 Wo fele find men nog fodane wülve,
 De alle dage bruken dat fülve,
 Unde ôre underfaten forflinden;
 Se sparen nigt, wôr fe de finden.
 Al wôr ein wulv fus over mag,

Des

Nu zeidet gij, dat ik het kalf verdeelen moest. Ik hernam: „ De eene helft is voor u, de andere voor de Koningin. Het hart, de lever en de longen zijn voor uwe kinderen. Ik behoud de vier pooten en IZEGRIM bekomt dan de kop; die is zoet en lekker. Toen gij dit hoordet zeidet gij: REINAART wie leerde u zoo billijk deelen?” Dit heb ik geleerd, antwoordde ik, van hem, die thans zoo rood om den kop is. Toen IZEGRIM het zwijn deelde, heb ik hem de kunst afgezien; en zoo verwierf hij schade en schande van zijne begeerlijkheid. — Hoe vele dergelijke wolven zijn er meer, die dagelijks hunne onderzaten verflinden. Zij sparen niets wat hun voorkomt. Overal waar de wolf verschijnt, laat hij zijnen aart blijken. Hij spaart vleesch noch bloed, wec den genen, die hem verzadigen moet. Wee de stad en het land, waar de wolven de overhand krijgen.

Zie,

Des wolfárd krigt einen ummeßlag.
 Ein wulv fparet nigt flêfh nog blöd :
 We öm! de öm fadigen mot.
 We der ftad unde deme lande,
 Där wülve krigen de overen hande!
 Sêt, her koning, gnädige here,
 Sodane ere unde dër nog mere
 De hävve ji to mannigen ftunden
 Faken unde fele by mi gefunden.
 Wes ik hävve unde mag gewinnen,
 Is alle juwe unde der koninginnen,
 Dat fy wenig efte fele,
 Ja dat meifte is al juwe dele.
 Denke ji des kalves unde färken,
 So wille ji wol de wårheid märken,
 By wëme de tegte truwe mag fyn,
 By Reinken efte by Ifegryn?
 Nu is de wulv fêr forhøged,
 Unde is by ju de grotêfte foged,
 Nigt menet he juwe fordêl,
 Men fyn egen gait fôr bede halv unde hêl,
 He unde Brûn hävven nu dat wörd,
 Men Reinken fake werd node gehörd.

Here, it is wår, ik bin forklaged,
 Ik môt dârdorg, it môt fyn gewaged!
 Is hyr to hove jennig man,
 De mi der fake overtügen kan,
 De kome mid den tügen tor spräke,
 Unde klage hyr eine fatte fake,
 Unde fätte by, nigt na, men fôr,
 By forluft des gudes, efte ein êr,

Zie, Heer Koning! Zulk eene eer en nog meer hebt gij van mij erlangd. Wat ik heb en nog winnen mag, het is alles voor u en voor de Koningin. Veel of weinig. Denk aan het zwijn en aan het kalf, dan zult gij zien bij wien de ware trouw is, bij REINTJE of bij IZEGRIM? Nu staat de wolf in eere verheven; hij is naast u, de bedrijfal, maar hij let niet op uw voordeel. — Zijn eigen belang gaat voor. Hij en BRUIN staan in gunst, maar op REINAART's zaak wordt naauwelijks gelet.

Heer Koning! het is waar ik ben verklaagd. Ik moet daar af zijn, en het moet gewaagd worden. Is hier iemand, die mij overtuigen kan, dat hij dan voor den dag kome met zijne getuigen. Hij brenge de zaak aan de bank en make zich vast, bij verlies van zijn eisch of van een oor, of hij stelle leven tegen leven, lijf tegen lijf; zoodanig regt plagt hier te zijn. En mijn
Heer

Efte fyn lyv jegen mi to forlesen!
 Sodanen regt plägt hyr to wäfen!
 Here, alle desse fake hyr nu gefägd,
 De fätte ik by ju in dit regt.

De kōning ſprak: wo dēme ōk fy,
 Deme regte ſhal men fallen by.
 Nemande do ik jegen regt.
 It is wār, Reinke, du biſt beſägd,
 Dat du weteft fan Lampen dode,
 Wente ik forlōs Lampen node.
 Forwār ik hadde Lampen lēv!
 Wo Belyn dat mid ōme drēv,
 He bragte uns hyr fyn hōved,
 Ik bedrōvede mi mēr, wan jennig lövet.
 Is jemand, de nu wil mēr
 Klagen over Reinken, de kome hēr.
 Deſſe fake, de hyr up ōm is gefägd,
 De late ik ſtān up ein regt:
 Wente Reinke is ſtedes by mi gebleven.
 Mine fake wil ik ōme forgeven.
 Dog eft jemand welke tüge brogte,
 De waraftig fyn, fan gudeme rogte,
 De kome fōr, ſo hyr is gefägd,
 Unde geve ſik hyr mid Reinken int regt!

Reinke ſprak: gnädige here,
 Ik danke ju ſēr juwer ere,
 Dat ji ju nigt laten fordreten,
 Unde willen mi regtes laten gēneten.
 Ik ſägge't by mineme ſwaren ede,
 Do Lampe mid Belline fan mi ſhede,
 Do dede mi dat härte ſo we;
 Wente ik hadde ſēr lēv deſſe twe.

Nigt

Heer Koning! Ik stel mij nu in dezen en zoo als het gezegd is voor u in het geregt."

De Koning sprak: „Wie het ook zij, elk zal deze costum volgen. Aan niemand doe ik onregt. Het is waar, REINAART, gij zijt beschuldigd, dat gij van LAMPE's dood weet. Ik verloor LAMPE noode, want ik had hem lief. Ik bedroefde mij meer dan men het gelooven zoude, toen ik het bedrijf van BELLIJN zag, en hij aan ons het hoofd bragt.

Is er iemand, die meer over REINTJE wil klagen, die trede voor. Ik breng de zaak, waarvan hij beschuldigd is nu aan de bank. Om dat REINTJE bij mij is gebleven, wil ik hem alles, voor zoo veel het rijk aangaat, vergeven. Indien er iemand getuigen kan brengen van goede gerugte, die kome op en sluite met REINAART een regtsingang!"

REINTJE hernam: „Genadig Heer! Ik bedank u ten hoogste, dat gij mij niet in het verdriet laat, en mij gerechtigheid doet wedervaren. Ik staaf het met duren eede, dat toen BELLIJN van mij scheidde, het hart mij zeer deed. Ik beminde beiden van harte. Ik had mij niets van dezen nood kunnen voorspellen, en dat LAMPE zoo na aan zijnen dood ware.

Zoo

Nigt wuſte ik, dat mi förhêld deſſe nôd;
Efte dat Lampen ſo na waſ ſyn dôd.

Sus konde Reinke de wôrde ſtofferen,
So dat alle, de dâr weren,
Meneden, he ſpröke ane fal'h berâd;
Wente he hadde erenſthafzig gelât
Fan den klenöden in finen wôrden,
So dat alle, de dit hörden,
Meneden ôk, dat he wâr fâde,
Unde ſpröken öm int lâſte tofrede.
Sus makede he deme koninge wes fröd.
Wente deme koninge de ſin ſêr ſtöd
Na den kleinoden, de Reinke mid berade
So gröt hadde loved boven mate.

Hyrumme de koning to Reinken fâde;
Reinke, wâſet men tofrede,
Ji ſholen reifen unde jagen,
Konde ji de kleinode upfragen,
Mine hulp ſhal ju ſyn beſeid,
Kone ji upfragen dârſan beſheid.

Reinke ſprak: eddele here,
Ik danke juwer eddeligheit fere,
Dat ji mi geven tröſtlike wörd.
Ju behört to ſtrafen rôv unde môrd,
De leider darumme is gefhên.
Ik mot mid ſlite dârna fên,
Unde wil ôk reifen nagt unde dag
Mid hulpe al, de ik bidden mag,
Krige ik to weten, wôr ſe ſyn,
Unde eft allene de hulpe myn
Were to ſwak, dat ik nigt en mogte
Fullenbringen de magt, dat ik ſe brogte

To

Zoo konde REINTJE zijne redenen stoffeeren. Elk die hem hoorde, meende dat hij zonder bedrog handelde. Toen hij van de kleynooden sprak, zette hij zijn gezigt in zulk eenen ernstigen plooi, dat een ieder gelooven moest, dat hij de zaak naar waarheid voordroeg. Zij spraken allen met deelneming, en dit verheugde den Koning, wiens verlangen zich bijzonder uitstrekke naar de kleynooden, zoo hoog door REINAART geprezen.

De Koning zeide derhalve: „Zijt maar tevreden; gij kunt reizen en trekken naar welgevallen en alzo de kleynooden opvragen; ik wil u in dezen bijstaan.”

REINTJE hernam: „Ik bedank U hartelijk, Edel Heer, voor deze troostrijke woorden. Het is uw pligt den roof en den moord, alleen deswege gedaan, te straffen. Ik zal allen vlijt aanwenden, nacht en dag er om reizen, en elks hulp inroepen. Verneem ik eenig berigt, waar zij zijn en is het, dat mijne magt te gering is, om ze in uw bezit te brengen, want zij zijn de uwe, dan zal ik van ganscher harte bij u hulpe zoeken en stel ik dan de kleynooden u ter hand, dan zal ik mijn vlijt wel besteed rekenen.

Aa

Dit

To juwen gnaden, wente se sint juwe,
 Dat ik dänne mogte mid gansser truwe
 Hülpe söken, este it were fan noden,
 By ju umme de kleinoden,
 Unde mogte se ju bringen tohand,
 Dänne were myn flyt nog wol bewand.

Dit was deme koninge al wol mede;
 He fulbörde Reinken up al de rede,
 Wowol dog Reinke öm hävt bedrogen,
 Unde mid groten loggen förgelogen,
 Unde hävt öm eine wasfene näse angefat.
 Al, de där weren, löveden ök dat.
 He hadde öm de oren ful geflagen,
 So dat he mogte al funder fragen
 Gän este reifen, wör he wolde.

Men Ifegrim wuste nigt, wat he fholde.
 He word tornig unde mismodig fêr,
 Unde sprak: her koning, eddele hêr!
 Löve ji Reinken egt up dat nye,
 De ju kortes förlög twe este drye?
 Wunder is it, dat ji ömé lövet,
 Deme losen fhalke, de ju fordövet,
 De ju wisse unde uns alle bedrügt,
 Sprikt felden wâr, men alletyd lügt.
 Here, ik late öm so nog nigt tên;
 Ji fholen it horen unde fên,
 Dat he is ein falschen drög.

Ik

Dit nam de Koning aan voor goede munt. Hij scheen met REINTJE's redenen voldaan, hoe deze hem ook had bedrogen, en met zijn liegen een wasfen neus aangezet; allen die er bij waren, geloofden den schalk; hij had ook dezen de ooren vol gelogen. REINTJE mogt alzoo vrij en vrank reizen waar hij wilde.

IZEGRIM treedt op nieuw als klager voor, en wel oyer drie misdaden van REINTJE.

IZEGRIM stond besluiteloos; hij werd toornig en mismoedig. Hij sprak: „Heer Koning, Edel Heer! Geloofst gij REINAART op nieuw, die u zoo kort geleden nog twee of driemalen met leugenen bedroog. Het is een wonder, dat gij aan den loozen schalk uw vertrouwen schenkt, die u verblindt en ons allen bedriegt, nooit de waarheid spreekt en altijd leugenen uitkraamt. Heer Koning! ik laat hem zoo niet vertrekken. Gij zult het hooren en zien, dat hij een valsche bedrieger is. Ik heb nog drie zware zaken ten zijnen laste, waarin hij mij niet ontgaan kan,